

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:
 Egész évre 5 frt — kr.
 Fél évre 2 frt 50 kr.
 Negyed évre 1 frt 25 kr.

Felelős szerkesztő: Társ-szerkesztő:
Dr. Prok Gyula. Sztompák Jenő.

Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket
 elfogad a kiadó-hivatal: **Nyiregyháza,**
iskola-utca 13-ik szám.
 Egyes szám ára 10 krajczár.

Szépirodalmi és közművelődési társaság Nyiregyháza.

A társadalom életének tudós kutatói igen régen hirdetik azt az elvet, hogy a társadalom működése kettős életirányt folytat. Az egyik az anyagi érdekek támogatásához vezet, a másik a szellemi élet fejlődésének ösvénye. Ennek a meghatározásnak kissé tudományosan elvont felállítására és éles distinkciója — igen kérjük — ne vegye el kedvét, — akiket illet. — a következők előadásától. Az ember nem szokta az időnek minden gyorsan tűnő parányját épen a leghasznosabban eltolni, s ha egy elvont meghatározás, valamint az abból teljesen helyiérdekkel lefejtett szószaporítás előadásának rovására íródik fel egy pár röpke pillanat; még nem fog senkit a kárhozat rémitő sorsára juttatni.

A logika kétségbejöttön szövevényes útja a felállított tétel valódi tartalmát abban adja meg, hogy az igazi társadalmi élet a társadalom tagjai anyagi és szellemi fejlődésének előmozdításában és segítségében domborodik ki, vagyis: ahol a társadalom élet-erői ily irányban nem hatékonyak könnyen felismerhetők, ott a hus és vér vegyületéből szerkesztett társadalmi életről beszélni csakugyan szószaporítás.

Nekünk, altruista újságíróknak hol kényszerűsügből, hol illemből, hol hajlamból kényerünk a szószaporítás, s épen azért nem veheti tőlünk rossz néven senki, ha néha, felette ritkán Szabolcsvármegye és Nyiregyháza város mindenképen lombra társadalmáról irván, sovány kenyeret falatozunk, melynek nincs sava-borsa, s szinte recesg a durva malomkő elporladt részesekéitől, amelyen megöröltették!

Társadalmi élet? Erők egyesítése, szenvedések enyhítése, bánat orszolása, gyenge és ügyefogyott támogatása, a szellem szabad levegője, amelyben emelkedik és rohan a tökéletesedés mérhetlen pályáján! Nélküle nincs meg az a mindent betöltő légűri anyag, amely a szellem világító sugaraita mélységes messzeségbe vezetvén, fényt és meleget termékenyítővé tegye a megalált, s azt beengedő lelkekben.

Van-e Szabolcsvármegyében és benne a hanyagul terjeszkedő Nyiregyháza oly társadalmi élet, amely még csak meg is közelítene a rapzodikus vonásokkal megrajzolt társadalmi életet ezernyi feladatával, kötelesség-tudásával, és magasabb, tökéletesedésre vezető rendeltetésének sejtésével? Ha csak nem a jámbor

ábrándozók szeszélyes gondolat világában.

Van-e itt e megyében és szék-városában az a közérzület, az egymásra utaltságnak, s az egymásért való tevékenységnek az a készsége, amely az egyént jogos és méltányos érdekei veszedelme nélkül, sőt ezek világos hasznára kissé elmeritene az összeségbe? Gondolatnak is bolond minálunk, sőt gyanus személy, ki az összeségnek az egyén felébe való helyezését, habár a legkiterjedtebb körű egyéni jogok sérthetlenségének feltétele alatt is hangoztatni merészeleli.

Tud-e minálunk valaki arról, hogy a társadalomban az együtt érzés, a gondolkodás közössége, s az egyéni véletlen hatáskört egy kicsit meghaladó munkásság az emberek között természetszerűleg létező osztály, rend, műveltség, vallás, hagyomány stb-ben nyilvánuló különbségeket áthidalva; egy általános és közös találkozási pontig emelkedett volna?

Vannak-e — világosabban szólván, — olyan társadalmi intézményeink, amelyek a kívételt nem tűrő, általános célokat közös, de nem kényszerrel egyesített erővel volnának hivatva megvalósítani, vagy legalább is afelé törekedni? És ha vannak, úgy vagy

A „NYIREGYHÁZA” TARCZÁJA.

A titok.

A Tiszán a nyári est ezüstös párázata lebegett. Vilma kisasszony csengő alt hangján énekel, Aladár úr evezett. Eleonóra asszony a csónak párkányán kihajolva bámulta a hold fényében ragyogó vizet, miközben halk, vontatott hangon beszélgetett a kis fiával. A fiu a gyerekek kényeskedő makaességával ismételte:

— Mama, — mondd, — papa itt lenn lakik?

Nóra asszony összehoronzogott.

— Igen, fiacskám, itt lenn.

— Aranyhalak játszanak vele?

— Aranyhalak.

— Es tündérpalotában lakik? Tudod, a melyeknek az oldala is, a teteje is üveg és zöldszakállu kis ember a királya. Olyanban?

— Olyanban, olyanban.

— Milyen jó a papának! Mikor megyünk hozzá? Úgy szeretnék egyszer hozzá lemenni.

Nóra asszony magához szorította a gyermekét és hosszan csókolta ajakát. A rémület, a visszaemlékezés ránehezedett idegeire és mereven nézett keresztül a tisztá, hűvös, átlátszó levegőn. Egy tragédia. Vidám leányéveinek, rövid asszonyi boldogságának komor tragédiája. Előre érezte a gyászt, a Révfy magas alakja, a barnás szeméből feléje áradó

varázs sosem tudta eloszlatni a félelmet. Alomvilágban élt, suttogtak körülötte s az a titokzatos mult, mely urának minden szavából kísértően és bénítóan hangzott elő, elrabolta a boldog órák bűbajos édességét. Félénk s odaadó rajongással iparkodott belátni szívébe, de mindvégig tudta, hogy ez be van zárva előtte. A mult és az egész nagy, erős férfi misztikusan állt oldala mellett. Rövid ideig tartott. Mikor eltűnt és kezébe jutott a kis, kemény papirdarab, mely a széltől hajtvá, siralmasan bugdacosult végig az agyagos parton, az a pár rövid, kemény, határozott szó benyomta szívébe a halál minden rettegését. „Súlyos áldozat a könnyű mültért.” Később könnyű, zöld vadászkalap úszott lefelé a sírga, zavaros hullámokon, selyembőlésében még el lehetett olvasni a monogrammot, Egyéb semmi. A test, az erős, férfias test, ott rejtőzködik valahol a barna iszaphan, a barna hajat körülfonták a vízi mólák zöld, nedves indái,

Vilma kisasszony ezalatt elhallgatott s egy darabig merőn nézett Aladár urra. Azután csendes hangon kérdezte:

— Min gondolkozik?

Aladár úr abbahagyta az evezést.

— Azon gondolkozom, hogy maga nappal jukker, este szentimentális.

— Szép, hogy legalább mégis én vagyok a tárgy.

A magas, szőke fiu vállat vont és félrefordította fejét. A leány szemét lesütve, szóra-

kozottan tépegette a keblén hervadozó piros rozskákat, az illatos szirmokat egymásután szórta a vízbe.

— Tudja mit, Aladár, — mondta kissé előrehajolva, — tudja mit? Eddig is sokan félremagyarázták a jövedvemet, de eddig nem törődtem vele. Senkivel sem törődtem.

— Most törődik?

— Úgy képelem. Nem vagyok olyan rossz, a milyennek látszom. És a maga gúnyos arca sokszor kísért.

— Az enyém?

— Igen, a magáé.

Aladár úr tédén keresztbe fektette az az evezőt és valamit sugott, a minek olyanforma hangzása volt:

— Hat szeret egy kicsit?

Azután gyorsan fölkapva az evezőt, a part felé hajtotta a csónakot.

A parton egy magas férfi állt. Odább az országoton könnyű kettős fogat látszott. A leány pajkosan intett fejével.

— Nézd, Nóra, ki van ott? Tardy Benjámin. Nem a mi kedvünkért jött!

Eleonóra asszony összeresztett és halványan nézett a sötét, magas alak felé. Tompa lőkés hallatszott, a másik pillanatban a csónak megállt.

— Jóestét, fiatalok. Az öreg mondta, hogy itt töltitek az időt s úgy gondoltam, hogy holdvilágos estén a kocsikázás is igen kellemes. Igaz?

elégtelen életerő hajtja szervezetét, vagy lényeges részszerveiket kénytelenek nélkülözni, vagy a legjobb esetben ki kell erőszakolniuk nem is természetes eszközökkel és módon, a működésükhöz szükséges szellemi és anyagi energiát.

Arról pedig, hogy Szabolcsvármegye és Nyiregyháza város ketté szelt külön-külön erőteljes társadalma ismert volna fel az egyesülés által megvalósítható társadalmi célokat, s létesített volna egyesülve társadalmi intézményeket; szolgálnának azok anyagi vagy szellemi érdekeket? Arról zülalt közviszonyaink mellett valóban nem lehet álmodni sem.

Ezek után vizsátérve a szószaporításunk elején kifejtett logikához, bizonyos az, hogy Szabolcsvármegyében és Nyiregyházán a hús és vér erőteljes vegyületéből megszerkesztett társadalom és élet nincs, mert hiányoznak azok az intézmények, amelyek a társadalom tagjainak szellemi és anyagi fejlődését alkalmasak biztosítani, sőt hiányzik az az altruistikus jellegű közérzet is, amely ily intézmények fogantatásának előfeltétele.

Báró Feilitzsch Berthold főispán új ember közöttünk, magas gondolkodású, s multja oly helyekre vezet, ahol a valódi társadalmi élet nagy feladataihoz szükséges erők, — amelyek pedig minden emberben egyaránt megvannak. — nem enyésznek el hatástalanul, s nem hevernek parlagon. Nemes törekvésű, amellyel Szabolcsvármegye és Nyiregyháza város élőköltségét egy *szépirodalmi és társadalmi egyesület alakításában egyesíteni akarja*, értjük, a legteljesebben méltányoljuk, s mint olyat üdvözöljük meleg lelkesedéssel, mint a melyhez az idők telje jött meg.

— Nagyszerű ember vagy, Béni Bácsi, — hagyta rá Vilma kisasszony jókedvűen, — hanem mi fogunk hajtani.

Tardy mosolygva bölintott fejével.
— *Mi?* Azt hiszem, értem a többesszámot.

Azután a szótlannul álló asszonyhoz fordulva, halk, vontatott hangon folytatta:

— És mi, nagyságos asszonyom, hátul fogunk ülni.

Míg a fiatalok elhelyezkedtek, Eleonóra asszony még egyszer visszanezét a csillogó folyóra. Ott látta az árnyékok, az integető, hívogató, kísértő árnyékok. Az ajka reszketett és keserve-keresett egy kis sugárt, a mi derűt hozzon a sötét kétségbeesésbe. Oldala mellett nyugodt, mély hangot hallott és válat kemény, férfias kéz érintette.

— Méltóztassék, nagyságos asszonyom. Laczikát majd fölteszem.

Erős karja közé vette a félig alvó gyereket és gyöngéden helyezte el a fekete bőrűlcs közepén. Azután az asszonynak nyujtotta kezét s maga a másik oldalon kapaszkodott föl. Aladár úr erősen tartva a gyeplőt, kérdőleg nézett hátra.

— Lehet?
— Igen, de lassan hajtj. Igen kellemes az idő.

Aladár úr a leányhoz hajolt és suttogva kérdezte:

— Maga is akarja?

Őszintén kívánunk sikert a vállalkozáshoz, amely hivatva van bizonyítani, hogy társadalmunk szerzekedése a legteljesebb bevezettség, hogy vannak elhanyagolt társadalmi célok, és mindenek fölött elszigetelt erők, amelyek gazdaságosan érvényesülnek tömörülés és összegyűjtés után a társadalom egy-egy érdekének hasznára.

Szinte naiv dolognak látszik a főispán vállalkozásának erkölcsi jelentőségét méltatni. Hiszen ahol arra szükség van, ott a szellemi élet annyira elhanyagolt ápolás részese, hogy a magasabb igénye kielégítésére alkalmas intézmény idelőlti. Szabolcsvármegye és Nyiregyháza város közönységét ily idelőltiséggel vádolni nem lehet, s épen csak ily illetékes helyről jött kezd-ményezés kellett hozzá, hogy az erők kifejeződésére önmagától beálló vegytani folyamattal jelentkeztek.

Közügyek.

— *Kállay András*, Szabolcsvármegye volt főispánja, kú az őszi vármegyei rendes közgyűlésen a közigazgatási bizottság tagjául választottak meg, a választást nem fogadta el. Ezen elhatározásáról, amelyet tiszteletré méltó indokai mellett is csak sajnálni lehet, a következő levelet intézte a törvényhatósági bizottsághoz:

Tek. megyei törvényhatósági közgyűlés!

A tekintetes törvényhatósági közgyűlésnek hivatalos uton vett 441. sz. határozatából arról értesülvén, hogy engem a folyó hó 12-dikén megtartott rendes közgyűlésben a közigazgatási bizottság tagjává megválasztani méltóztatott, — sajnálattal kell kijelentem, hogy tekintettel arra, miszerint e helyet Kornis Ferenc m. biz. tag számos éven át mindenkor szorgalommal s kiváló szakértelemmel töltötte be, úgy a közigazgatási bizottság albizottságainak csaknem nélkülözhetetlen hasznos tagja volt, s mivel ékként az ő mellőzésére szerintem semmiféle tárgyalás indok fenn nem forog, sőt nézetem

— Nagyon lassan.

Tardy Benjámin szélesgalléri köpenyegét ráterítette az asszony térdére s egy darabig szótlannul, fűrkészve vizsgálta arcát. Úgy képzelte, hogy olvas belőle.

— Megint róla gondolkozott. Meddig fog még róla gondolkozni? Tudja mit, Nóra, magának nem kellene soha a Tiszára menni. A maga élete nem a magáé.

Elgondolkodott, majd lassan hozzátette:

— Nem is a kettőjüké.

Az asszony csodálkozva emelte rá arcát. A Tardy szemében különös, rajongó tűz égett és remegő kézzel simogatta hosszú, fekete bajuszát.

— Nem értem, — mondta azután halkán és lehajtott fejjel, miközben keze önkénytelenül rátévedt a kis fia puha, göndör hajára.

— Nem érti? Pedig régen tudja. Az én életem eddig hiábavalóság volt. Csak ténferegtem keresztül-kasul a nagyvilágban. Elhagytam az egyenes utat. Akkor hagytam el, mikor maga Révfyre bizta az életét.

Elhalgatott és szemé rátévedt a fiatalokra. A hold erős fényt hintett rájuk. Mintha együtt tartanak a gyeplőt. A leány, a ki nem-reziben még szuverén fensőbbiséggel uralkodott a kieszek fecsegő gavalléraján, most áhíttatos, behizelgő melegséggel fejete szemében, húzódik közel a fiúhoz s félig csukott pillákkal, ajkát kinyitva hallgatja halk, szaggatott mondatait. És a közömbös, flegmatikus fiú most — mintha életéből szakadna minden szó — lágy, csendes hangon beszél, a mint

az, hogy sok évi kiváló szolgálataiert Szabolcsvármegye törvényhatósága Kornis Ferenc bizottsági tagnak csak köszönettel tartozik, — az ő helyére lett megválasztásomat ily körülmények között el nem fogadhatom.

Fogadják egyébiránt a tek. t. hat. közgyűlés hálás köszönetemet a megválasztásom tényében nyilvánul s irántam tanúsított jóakarataiert.

Kelt Nagy-Halász, 1897. okt. 31-én.

A tekintetes t. hat. közgyűlés
alázatos szolgálja
Kállay András.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselőtestülete folyó hó 5-ikén, pénteken délután a városháza dísztermében rendes gyűlést tart. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Vármegyei bizottsági határozat az 1897-ik évi városi költségeloirányzat megállapítása tárgyában. 2. Házi és gyám-penzitári vizsgálatról felvett jegyzőkönyvek bemutatása. 3. Polgármester jelentése a városi legtöbb adót fizető képviselői tagok 1898-ik évben érvényes névjegyzékének kiigazítására köldöttés kimeneszése tárgyában. 4. Jogi ügyi szakosztályi vélemény a városi villamvilágítás fejlesztése és az üzem megváltoztatása tárgyában. 5. Tanácsai előterjesztés a villamvilágításnak a nagy laktanyába leendő bevezetése tárgyában. 6. Köldöttéségi jelentés a bevehetetlen községi pótdadó és közmunka tartozások felülvizsgálata s a leírás javaslatba hozatala tárgyában. 7. T. előterjesztés id. Zoltán Lipót lakosítás iránti kérelme tárgyában. 8. Polgármester jelentése a vasuti-ut kibővítésére vonatkozólag. 9. T. előterjesztés Jakab Mihály joghallgatónak és Fábian Kornél színház akadémiai növendéknek segélyezésére tárgyában. 10. Tanácsai előterjesztés Lefkovicz Mátyas kártalanítás iránti kérelme tárgyában. 11. Tanácsai előterjesztés s jogügyi szakosztályi vélemény Spitz Ferencz vásárvámbérlő bérléengedés iránti kérelme tárgyában. 12. Tisztüregyszi jelentés a városi perek állásáról. Esetleg más tárgyak.

A város szabályozása.

Nyiregyháza város új, ma még csak helyettes tisztmérnöke nevezetes feladatok megoldására vállalkozott.

átérzik izgatott vérenek szilaj frissessége. Úgy érezte, hogy mindez most az ő véret is átalakítja. A mámor felszáll agyába, a suttogás a szívet égeti és a szép, bánatos asszony közelgeve elosztatja a félelmet. Öntudatlanul jött ajkára a szó:

— Igen, a küzdelem eddig céltalan volt. Most reményem támadt. Magától várom, hogy mutassa meg az utat, a melyen legbiztosabban eljuthatok magához. Mert maga az én céloim. Érzem. Maga és senki más.

Az asszony arcán valami sötét árnyék lebegett. Ismerte ezt az árnyékok és keserű düh feszítette ki izmait. Még most is közöttük van az az ember. Az a közönséges, hitvány ember, a ki sivák életének minden pillanatában egy-egy bimbót, vagy egy-egy rózsát morzolt szét hideg, sima ujjai közt. Becsületes ember szemében rongy, az asszony szemében érdekes, sápadt arcú, zárkózott titok. Összeszorította ajkát és megérintette az asszony vállát.

— Nóra, mondta csaknem könyörögve, — Nóra, ne nézzen hátra. A mit láthatna, nem magának való. Nézzen előre. Nézzé azt a boldogságot, azt az édes, igaz boldogságot, amiben sohasem lehetett része. Nézzé ezeket és felejlen nekem.

Úgy tetszett, hogy a Vilma keze az Aladár vállán nyugszik. A fiú valamivel hangosabban beszélt.

— Sokat bosszankodtam magára egy időben és irigyletem a körülötte lézengő firmákat.

Meg akarja szerezni a mérnöki hivatalnak azt a tekintélyt és fontosságot, amely azt megilleti, akként, hogy teljesíteni akarja azokat a teendőket, amelyek egy ilyen város mérnöki hivatalára várnak.

Régi rossz szokás volt az a városnál, hogy a mérnöki hivattal épésséggel nem tekintették olyan fontos tényezőnek, amely nagyobb szabású feladatok megoldására volna hivatva. Alig becsülték többre egy egyszerű mérő közegnél, mintha a mérnöki oklevél egyébre nem is képesítene, mint a mérőszalagok vagy lánccok kihuzására és még legfeljebb arra, hogy tulajdonosa meg tudja különböztetni a téglat a vályogtól, a portlandi cementet a közönséges „mészhabarcs”-tól.

Ez a ferde felfogás eredményezte aztán azt, hogy a város mérnökét annyira elhamozták apró, időt rabló, mérnöki szakértelmét nem igénylő munkákkal, hogy nagyobb feladatokra nem maradt fizikai ideje.

De azért aztán ha bármínő építkezési, utca rendezési vagy más ilyen kérdésekben bűnbak kellett, ott volt mindig a mérnöki hivatal!

Hogy a város utcái görbék, s az új építkezések után még inkább görbébbeké lesznek, — ezért természetesen szintén mindig a mérnöki hivattal okolta a város képviselőtestületétől kezdve lefelé az utkaparókig — mindenki. Annál is inkább, mert a mérnöki tudomány is azok közé tartozik, amelyről mindenki azt hiszi, hogy ért hozzá, vagy legalább is tud hozzászólni.

Pedig hogy éppen a városi mérnöki hivatal milyen elhagyott, mennyire elárvult állapotban színlődött, annak legkésebb bizonyossága, hogy mikor az új mérnök hivattalát elfoglalta, legelőször is mérnöki műszerek beszerzését kérte a várostól. Meg ilyenekkel se volt ellátva a hivatal. A volt mérnök a saját műszereivel szolgálta a várost! Mintha csak az írások is saját tollaikkal és tétájjal írnának!

Ezt tudva, szinte csudálkozni sem lehet azon, hogy a mérnöki hivattal egyéb feltétlenül szükséges segédesszűkökkel sem rendelkezett. Nem csudálkozhatunk tehát azon, hogy a hivatalnak nincs a városról, nem csak a határáról, de a belsősegekről sem, megbízható, pontos és hiteles térképe! Amik megvannak, azok, mint primitív másolatok, készítésük idején sem voltak teljesen meg-

bízhatók, használatkőzben pedig annyira megveszélődtek, hogy róluk pontos mérés nem eszűközhető, mert hiszen tudvalevőleg a papír nyulik is, össze is húzódik, hajlik is az idők folyamán és a térképen egy-két milliméter különbség a természetben öleket jelent és különösen a belsősegeknél nemcsak egy-két, de egy fél öl is nagy fontossággal bírhat.

A város új liszi mérnöke tehát pontos és hiteles térképek beszerzését is kérte a várostól, és dicséretre válik a képviselőtestületnek, hogy a térképek beszerzését elrendelte.

De a tisztli mérnök nemcsak azért kérte a megbízható térképeket, hogy a jelenlegi állapotokról rajzok álljanak hivatalának rendelkezésére, hanem tette ezt azért is, mert ki akarja dolgozni az oly régen és oly nagyban nélkülözött szabályozási tervet.

Ha idegen ember vetődik Nyiregyháza városába, meglepi az a folytonos és rohamos haladás, amelyen a város külső képe rövid évek alatt átment és átmggy. Dicséri a díszes külsejű középületeket, az egyre csinosodó magánházakat, de nem mulasztja el hozzá tenni egy is, hogy csak az a kár, hogy az utcák olyan rendetlenül, összevissza futnak és egytől-egyik görbék.

Ezen akar segíteni a végleges szabályozási terv.

Igaz ugyan, hogy van a városnak most is egy szabályozási terve, ennek azonban eredeti hibája az, hogy készítésekor sem a jövőt tekintették, hanem az akkori jelent, amely ma már régen mult, s az utca vonalakat az akkor felépítve volt nagyobb épületek után irányították, azokhoz igyekeztek formálni a város képét. Másik hibája ennek a szabályozási tervnek az, hogy az azóta történt építkezéseknél immár annyszor eltértek egy és más okokból a tervtől, hogy magára a tervre talán a tervezők se ismerének rá. A harmadik pedig végül az, hogy az a terv az ugynevezett Érkertekre és a Bujtosra nem terjed ki, pedig ezek a helyek, különösen az előbbi az, amerre a város terjeszkedni fog, s amerre már terjeszkedik is.

Ezért van szükség egy új, alapos szabályozási tervre.

Olyanra, amely nem egy-két év, sőt nem is egy-két évtized számára készül, mert hiszen egy-két év és egy-két évtized egy

A kis fiu megfordult helyén és anyja ölébe hajtotta fejét. Az igazi emlék. Erezte, hogy a ködből egy rész, mely ferőszakosan fog eloszlni, kis gyermekének aranyos fejét homályosítja el. Eltakarta kezével arcát és bánatos megadással mondta:

— Ne folytassa, ne kezdjen bele. Nem akarok tudni semmit. Nem lenne, érzem, hogy nem lenne az boldogság, a mi így kezdődne.

És míg beszélt, az arca lassan kiderült és az árnyék kevésbé nyomta a lelkét. Úgy rémltetta hogy az áldozat, a mit hoz és a mit az ura hozott a multért, kiengeszteli mindazt, a mi a homályba burkolt titok mélyen lapang, és ölében pihen egy pihegő gyermekfej, a kivel efiledheti mindazt, a mi hiányzik.

A kocsii megállt az esetlen inas ott forgolódott a kocsii körül. Tardy sőtétlen, mogorván, szótlanul szállt le, felelet nélkül segítette le az asszonyt és szeme még egyszer rátevért a fiatalokra. Már lenn álltak és sokáig szorították egymás kezét. Szemük mosolygó kérdésként pihnt egymás arcán s a lény már vagy harmadszor mondta gyöngéd, édes, biztató hanguloyzóással: — A viszonlításig! Eleonóra asszony gépiesen utánozta: — A viszonlításig!

Aladár mosolygott, Tardy lecsűgesztette fejét. Mindketten megértették:

A leánynál azt jelentette: *Holnap.*
Az asszonynál azt jelentette: *Sohasem Cyprián.*

város életében annyi, mint egy ember életében egy-két nap és egy-két hét.

Olyan szabályozási tervre van tehát szükség, amely a messze jövő igényeire is figyelemmel legyen, amelynek megvalósítása, keresztül vitele ugyan, minthogy Nyiregyháza város nincs abban a helyzetben, hogy épület kisajátítások útján szabályozza utcáit, éppen ezért nem is történhetik meg tíz-tizenöt talán harmincz év lefolyása alatt sem, de amely aztán ha előbb nem, ötven év mulva mutassa meg azt, hogy a város ügyeinek mostani intézőiben meg volt a kellő izlés és előrelátás!

Ilyen tervet várunk mi a város új mérnökétől, s mert ilyen tervet akar készíteni, üdvözöljük őt nemes szándokáért, — és hiszszük azt is, hogy annak idején az illetékes hatóságok is segédkeztek nyujtanak! egy ilyen szabályozási terv megállapításához.

Az ev. ref. tanítók gyűlése.

A felső szabolcsi ev. ref. tanítók egyesülete folyó évi október hó 27-én tartotta meg Nyiregyháza az ág. ev. központi népiskola dísztermében évi rendes közgyűlést.

A ref. tanítók az egész megyéből mintegy 70-en jelentek meg a gyűlésen.

Horráth István egyesületi elnök a beállott második ezred évben a magyar néptanítókra váró nagy feladat megvalósítása érdekében Isten, haza és felebarátaink szeretetére irányuló nemes munkáikodásra lelkesítő megnyitó határos beszédének elhangzása után a jelenlevők „Éljen!” kiáltásai között a gyűlést megnyitotta. A tárgysorozat rendez szerint *Sikolya Antal* egyesületi jegyző felolvasván a mult évi dísz és rendes közgyűlés jegyzőkönyvét: csekély változtatással hitelesítetett.

Ezután az elnök az egyesület életében egy év lefolyása alatt felmerült egyes mozzanatokat tárta fei a gyűlés előtt melyek méltó elintézés nyertek.

László Gyula bákaí ref. tanító nehaj *Lőrincz József* gégenyi volt tanító felett szónoki érzéssel emondott emlékbeszédével hiven tolmácsolta az egyesület kegyeletét az elhunyt iránt.

Bandár Miklós íbrányi tanító, „Isten mindenütt jelen-válósága s az ember istentenségéről” írott bölcsészeti felolvasása valóssággal ámulatba ejtette hallgatóit. Ilyen felolvasást csak egyetemi katedréről hallgathat az érdeklődő közönség, vagy az egyetemi polgárság. *Bandár Miklósra* bűszke lehet a nevezett tanító egyesület; dicsékedhik vele az egyházmegye, hogy tanítóinak díszes sorában olyan tanító is van, ki a magasabb bölcsészeti dolgokkal is foglalkozik.

Seres Gáspár felolvasása: „Paedagogiai esetek a fegyelem köréből” vidám hangulatba derítette a figyelmes közönséget. Saját tapasztalatain okulva, az iskolai életből merített példaként bizonyítja be, hogy körültekintés nélkül elhírtelenkedve kimondott gyelmli ítélet végrehajtása keserű érzést szűl az ártatlanul szenvedett gyermekek szívében; tisztelet helyett gyűlöletet fog hordani keblében a tanító iránt.

Lengyel József nyiregyházi új ref. tanító „Nevel-é az iskola?” című felolvasásában vele történt esetekből kiindulva kifejezést adott azon véleménynek, hogy az oktatlan család nevelés sok izben sikertelenné teszi, sőt lerontja a iskolai nevelés hatását.

Nánási Gyula nyirbátori tanítónak a „Szentlélekéről” írott értekezése a jövő gyűlésre halasztott el.

A 18 ezer írton felű álló tanítói özevgy árvai gyámpezntár alapsabályainak a felső szabolcsi ev. ref. egyházmegye kívánalmi szerint leendő átalakítása egy 6 tagból álló küldöttségre bízott.

Az egyesület élén álló tisztviselők sorából hiányzók helyére újak választottak, még pedig közfelkiáltással.

Több apró indítvány között Szabó Antal halászi tanító folyamodásának tárgyalása közben — kit egyházi előjárásága 200—250 frtng károsított meg eddig élvezett tanítói fizetésben, — elhatározta az egyesület és egyházmegyei tanítói képviselőit utasította, hogy az egyházmegyei gyűléseken mindenkor megjelenjenek, a tanítók érdekeit híven képviseljék; ne engedjék azt meg, hogy éppen a lehetősebb egyházak tanítói egyházi előjárók furfangos okoskodásai által a zsinati törvények 235 §-a és az 1893. évi XXVI. t.-cz. 10 §-ában foglalt tilalom ellenére fizetésekben megkárosíttassanak. Szabó Antal ügyében egyéb iránt a tanítói testület kérvénnyel fog járulni az egyházmegyei gyűléshez az ügynek újabb megvizsgálása végett.

A gyűlés délután 1 órakor ért véget, mely után az egyleti tagok teljes számban a Jurás-féle vendéglőbe gyűltek össze társas ebédre.

Szabolcsvármegye kir. tanfelügyelője — nem tudni mi okból — a gyűlésen nem volt jelen.

Referens.

Színházunk jövője.

A „Színház csödjé” című, lapunk múlt számában közölt vezércikkre válaszképpen kaptuk és közöljük a következő cikket:

Abból az alkalomból, hogy a színház-részvénytársasággal szemben a Takarékpénztár által indított pörben az illetékes bíróság marasztaló ítéletet hozott, e lapok vezércikkirója „A színház csödjé” czímen elmés ötletekkel rajzolta meg színházunk kétségbejött helyzetét s a nemzet géniuszanak siralmas árvaságát. Okoskodásának lényege, fejtegetésének végeredménye az, hogy a közművelődés érdekében továbbra is fenn kell tartanunk, ha nem újból építenünk, nemzeti kultúránknak e nem jelentéktelen templomát, melynek pusztulása érzékeny csorbát ejthet városunk büszkeségén, becsületén; s ha jól olvastunk a sorok közt, szózata az érdeklődő nagy közönséget gondolkodásra, a tehetős ténylezőket teltre hívja fel.

Azt hiszem, hogy a színház, illetve színeszet megmentésére nézve városunkban köztünk véleménykülönbség nincs, nem is lehet; hiszen a színművészet iránt való érdeklődés kétségtelen fokmérője a kultúra iránt való érzéknek is, színházunkat pedig bizonyára a szükség érzete teremtette meg annak idején oly eszközökkel, a milyenek az adott viszonyok közt rendelkezésére állottak.

Ennek további vitatása tehát merőben fölösleges.

Elszomorító jelenség azonban, hogy keltetnél jobban elkél nálunk az a felhívás, hogy színeszettel állapotán komolyan gondolkozunk, a kérdést napirenden tartjuk, s a mennyiben meg van a baj, annak orvoslását is kötelesestől ismerjük. Mintha az egész dolog nem mindnyájunkra tartozó fontos közügy volna, mintha a kérdés helyes megoldását, a mindent bölcsen elsimító időre lehetne bízunk! — Úgy áll a dolog, hogy azok, akik gondolkoznak is, tenni is tudnának, nem törődnek az ügyvel, talán azért, mert belefáradtak úgy a színházfentartó társaság, mint a bérő szinagzatok örökös panaszkodásának hallgatásába; talán azért, mert beieantak egyes kevésbé illetékes ténylezők nagyobbára alaptalan rekriminációjába; azok pedig, akik imitt-amott könnyen túladnak nézetükön, a baj okait oly tényekben konstatálják, melyeknek idején való elhárítása eszükbe sem jutott, de a melyeken ma már segíteni alig lehet.

Amazoknak okait értenők, de örülni nem tudunk hallgatásukon; ezeknek beszédét halljuk, ha nem értjük is, de örülni még kevésbé tudunk beszédükön.

Ily viszonyok közt legcélszerűbb lesz, ha előlről haladunk tovább, nem pedig visszafelé botorkálunk.

Vagy megérett Nyiregypálya város közönsége anyagilag és erkölcsileg arra, hogy állandó színháza legyen, vagy nem érett még eléggé. Ha igen, — már pedig mindnyájan erről óhajtnak másokat meggyőzni, — akkor a színeszet állandó otthonának előállítását, tehát a színház felépítését a priori a közönség összességének, tehát a városnak kötelessége volt. Ez annyira természetes, hogy a világon mindenütt állami, vagy községi természetű a színház, kivéve azokat, a melyek nyereségre való spekuláczió alapultak. Így van az hazánkban kevesebb lélekszámú városokban is.

Nyiregypálya városa ezt a kötelességet annak idején nem teljesítette, még pedig, azt hisszük, nem mulasztásból, hanem anyagi eszközeinek elégtelen volta miatt. Mi történt tehát? Az, hogy egyes k valóan tevékeny, lelkes férfiak buzdítására egyeseknek magán adományából gyűlt össze oly alap, melyvel már lehetett valamit kezdeményezni. Szándékosan említettem magánadományt, mert hogy színház-részvényeket jegyző tehetősebb polgártársaink nemcsak hogy kamatra nem számítottak, de tőkéjüket is áldozatul szánták a közművelődés oltárára, az egnél több okom van valószínűnek feltételezni.

Formális részvény-társaság alakult tehát, mert hiszen intézmény szervezet nélkül nem is létesülhet. Csakhogy a részvények jegyzése (értsd: adakozás a színházra) hamarabb beszűnt, mint hinni lehetett volna, arra pedig senki s gondolt, hogy valaha valaki ily társaság fundamentumának bontogatására is vállalkozhatik.

A részvény-társaság, melynek alapszabályai személyi kiadásokat nem ismernek, a színház felépítéséhez szükséges minimális összeg hiányában akként csinálta meg az egyedül lehetséges kalkulust, hogy a hiányzó tőkét kölcsön veszi fel s e kölcsön törlesztésére a szinagzatok által fizetendő bérleti összeget, vagy egyéb esetleges jövedelmét fordítja. Talán nem túlzott vakmerőséggel számított arra is, hogy szükség esetén a városhoz fog fordulni kellő támogatásra.

Hogy ez volt az egyetlen lehetséges kalkuláció, ám vonják kétségbe azok, a kik nem igyekeztek magát a várost birni a színház megteremtésére, a kik akkor nem törődtek semmit e nagylátosságú közérdekkel. Azt pedig, hogy helyes is volt e kalkuláció, az eredmény mutatta meg, a mennyiben, — igaz, hogy rövid ideig, — tennakadás nélkül működött a közművelődésnek e szerény gépezete. A részvény-társaság mozgásba hozta, a város kente, mikor szükség volt rá, szemet meg hozott a közönség, mikor maga is gyönyörűségét találta benne.

Hol van hát a hiba, hogy mégis megakad a gép, csödbe jut a színház?

Ott a hiba, hogy nem elég a kenőcs, nem minden évben elegendő a szén.

A részvény-társaság újból kopogtatott a városnál, kérelmére választ még nem kapott; elvárta a közönségtől a színeszet pártolását, hogy azok meglizethessék az elegendő bért, s a színeszek egyszerű-máskor bukással távoztak városunkból.

Ez utóbbi okon nem is csodálkozhatunk; jó társulat nem szívesen jön hozzánk, hogy 20—25 frt napibért fizessen a fűtésen és világításon kívül, mikor más helyen subventióra is számíthat; rossz társulat pedig, mely esetleges siker reményében kockáztatja a bérösszeget, a mi közönségünknek nem kell. Mert jegyezzük meg, hogy a mi színházunk akkor kong az ürességtől, ha gyengék az előadások; jó előadásra messziről (!) is. a rosszul épített (!) színházba is elmegyünk. Ezen a czímen gáncsolni a színházat, illetőleg a részvény-társaságot vagy fikció, vagy nagyképtűködés.

Annai azonban bizonyos, hogy elegendő bevétel hiányában a társaság nemcsak hogy adósság-tőkét nem törlesztheti, de a napról napra növekedő kamatokat se fizetheti. S mi nem tudjuk kárhozható a Takarékpénztárt azért, hogy tőkéjét meg akarja menteni, mikor — ha jól emlékszünk — tíz részvényét úgyis

érték nélkülinek kell tekintenie, míg más hasonló irányú intézetek elenyészőleg csekély összeggel járultak a színház létesítéséhez.

A színház tehát csakugyan dobra kerül, ha a törvény betűjének végrehajtását meg nem előzzük. Ha pedig meg nem előzzük, ez nem a részvény-társaság szígyene lesz, hiszen tudjuk, hogy a részvényesek összes jogairól lemondtak az esetre, ha a város elvállalja a társaság függő adósságait; nem is a Takarékpénztár, hiszen ez is meghozta már a maga áldozatát; nem is a közönség; hiszen ennek a maga szempontjából teljesen igaza van.

Itt immár csak a város az a negyedik s egyedüli tényező, mely megmentheti a más-különb mindenkor fennem lobogtatott zászló becsületét. Nemcsak azért, mert maga a színházépítés és az ő kötelessége lett volna, nemcsak azért, mert a színeszetre ugyanis minden körülmények közt kell áldoznia valamin, de különösen azért, mert sohasem csinalhat oly üzletek, hogy egy körülbelül 30000 forintnyi tőkét képviselő ajándékot kapjon.

A színeszet ügyét egyszer mindenkorra megmenteni, életképessé tenni, ápolni felvirágoztatni Nyiregypálya városának elodázhatlan erkölcsi kötelessége.

Aba.

Hírek.

Olvasóinkhoz,

Értesítjük helybeli olvasóinkat, hogy az előfizetésekre vonatkozó nyugtákat lapunk legközelebbi számával fogjuk kikézbcsíteni.

Vidéki olvasóinkat pedig újlag felkérjük, hogy az előfizetési díjakat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, már csak a lap akadálytalan szétküldhetése érdekében is.

— **Kinevezés.** A debreceni kir. ítélőtábla elnöke *Görömbei István*, nagy-kállói lakos, végzett joghallgató, díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Szépirodalmi és társadalmi egyesület.** *Br. Feilitzsch Berthold* főispán a folyó hó 8-ik napjának délután 4 órájára egy értekezletet hívott össze a vármegyeháza kistermébe abból aczélból, hogy egy Nyiregypálya alakítandó szépirodalmi és társadalmi egyesület szervezésének módozatai beszéltesse meg. Az ország csaknem valamennyi nagyobb városában van már ily egyesület, többnyire az illető városok költő szülötteinnek nevével elnevezve, csak éppen Nyiregypálya nem látta eddig szükségét senki, hogy ily, a szellemi élet igényeinek kielégítésére hivatott egyesület alkottassék. Nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy ennek nem a költőszülött hiánya az oka. Egyébként a mult e lényeges mulasztásának okait lapunk vezércikke tárja fel. E helyütt csak ismét a legnagyobb örömmel közöljük Ömlőtosságának kezdeményező lépését s hisszük, hogy az ő közszereletnek örvendő egyénisége megadandja a nemes főrekvésnek azt a súlyt, a mennyi szükséges a mi felette kényelmes társadalmi megmozdításához. Nyomasztó társadalmi életünk rideg egyhangúsága tartalmasabb választ régen várja ily egyesület megteremtésétől, s azonefelül sok más érdek, a melyekre nem igen szoktunk más helyen gondolni. *Br. Feilitzsch Berthold* főispán ezzel is közelebb jutott Szabolcsvármegye és Nyiregypálya város szívéhez. Az értekezletre meghívottak névsora a következő: *Megyeri Géza* kuriai bíró, a kir. törvényszék elnöke, *Mikecz János* alispán, dr. *Meski László* országgyűlési képviselő, dr. *Jósa András* vármegyei főorvos, *Somogyi Gyula* kir. közjegyző, dr. *Ferlicska Kálmán* országgyűlési képviselő, *Mikecz Deszö* vármegyei főjegyző, *Szicszay Pál* tiszti főügyész, *Kovács István* törvényszéki bíró, dr. *Trajtler Soma* városi orvos-főnök, dr. *Kovács Elek* kir. közjegyző, *Kovács Győző* városi főszámvéve, *Kovács Gerő* nyugalm. kir. járásbíró, *Bencs*

László polgármester, Péchy Gyula vármegyei arszázeki elnök, Fejér Imre vármegyei t. alügyész, Okolicsányi Géza vármegyei főpenztáros, Májerszky Béla városi főjegyző, Bogár Lajos városi arszázeki h. elnök, Sztém-pák Jenő városi tanácsos, lapszerkesztő, Martinyi József, Lestler Sámuel, dr. Vietórisz József, Porubszky Pál, Mészáros Ferenc és Moracszy Ferenc főgymnasiaumi tanírók, dr. Bartók Jenő ev. ref. lelkész, dr. Prok Gyula ügyvéd és Inczedy Lajos vármegyei főlevéltáros, lapszerkesztő, dr. Járossy Sándor ügyvéd, Halasi János ügyvéd, dr. Vadász Leo orvos, Geduly Henrik ág. evang. lelkész és Dömötör György rom. kath. hittanár.

— **Hivatal vizsgálat.** Pongrácz Jenő debreczeni kir. főügyész h. a nyiregyházi kir. ügyész-ség és fogház megvizsgálása végett e hó 2-án városunkba érkezett, s a hivatal vizsgálatát még az nap megkezdette.

— **Dr. Meskó László** országgyűlési képviselő — mint az Egyetértés írja — október hó 30-án Békésre érkezett, hogy beszámolókat tartson. Földváron és a békési vasúti állomáson a város előjáróság és a függetlenségi és 48-as párt tagjai fogadták, mint mindig, úgy most is, nagy örömmel. Másnap a város háza udvarán 3—4000 ember előtt mondotta el rendkívüli tisztséssel fogadott és folyton figyelemmel kísért nagyszabású beszámolóját. Beszelt egyebek közt a czukorpremiumból előállott visszásságokról, ismertette a provizóriumos javaslat kapcsán az ausztriai viszonyokat, különösen hangsúlyozván, hogy a kiegyezés nem sikerülte esetén, ha Ausztriában az alkotmányosság megszűnik, a nemzetet nem csak az önálló vámtérület és a jegybankhoz való jog illeti meg, de Ausztriával a védelemkötelezőségeken kívül semmi közösségben nem tartozik lenni. A hallgatóság különösen beszédének ez utóbbi részénél adott zajos helyeslésekkel tetszésének kifejezt. Meskó most is meggyőzte választóit arról, hogy benne a pártnak erős oszlopot tisztelik s ő is meggyőződést nyerhetett, hogy hozzá pártkülönbség nélkül az egész város közönsége törhetetlenül ragaszkodik.

— **Kettéváló egyházmege.** A hegyaljai ág. hitv. evang. egyházmege ketté osztása az ágostai hitv. evang. magyarhoni egyetemes közgyűlés is elhatározta, az egyházmege elnöksége, Turóczy Pál h. főesperes és Radány István kir. tanácsos felügyelő, a ketté osztás tárgyában szükségessé vált intézkedések megtételére november 10-ikére rendkívüli közgyűlést hívott össze Miskolcra. A közgyűlés lesz hivatal a ketté osztás tényleges keresztül vitelének módozatait megállapítani. Az eddigi hegyaljai egyházmege-nek a Miskolcz körüli része tartja meg az eddigi elnevezést, míg a másik amelyhez Nyiregyháza kivül Debreczen, Nagy-Károly, Nagy-Bánya, Nagy-Várad, Kőlcse, S.-A.-Ujhely, Kladzány, Mernyik, Sókut, Pazdics és Uj-Klencöz fognak tartozni: „*tiszavideki egyházmege*” lesz. Az új egyházmegek mint ilyenek, 1898. január 1-ére kezdik meg működésüket. A felügyelők és főesperesek megválasztása és beiktatása tehát még ez év folyamán megtörténik. Mint hírlék, a tiszavideki egyházmege felügyelőjévé Meskó László dr. orsz. képviselő, főesperesévé pedig Materny Lajos debreczeni lelkész vannak kiszemelve.

— **Jubiläum.** Csaknem teljesen eszbenben ulti meg hivatalos szolgálatának huszonöt éves jubileumát Mann József m. kir. dohánybe-váltó felügyelő a múlt hó 31-ikén. Ugyszólván csak hivatalnokársai tudtak róla, hogy derék és általános tiszteletnek és szeretetnek örvendő főnökük immár negyedszázad óta szolgálja a magyar államot. Az egész dohánybe-váltó kerületbeli hivatalnokok összegyűltek az alkalmából Nyiregyháza és testületileg tisztelegtek a jubiléusnál, kihez Csázik Péter, a helybeli dohánybe-váltó hivatal főnöke intézett üdvözlő beszédet, átnyújtván a felügyelő-ségi kerület hivatalnokainak arcképeit tartalmazó díszes képsorozat. Délben a „Korona” szálló buffet-termében bankettet is rendeztek

tiszteletére, este pedig az ünnepelt saját laká-sán látta vendégeit hivatalkon társait.

— **Nagy lelki adomány.** A szabolcsi ev. reform. egyházra egy nemes gondolkodású urnő emelkedett elhatározása által örökre emlékeztetéssel lett a reformatiónak 1897. évi emlékünnepe. Mudrány Bekény Francziska urnő ugyanis 1000 frtot ajánlott fel a reform. templomba elhelyezendő orgona beszerzési költségeinek fedezésére, lehetővé tévén ezzel, hogy az egyház régi vágya rövid idő alatt teljesedést érjen.

— **A vasúti út kiszélesítése.** A képviselői közgyűlés tudalevölges elhatározta, hogy az 1898. évi költségvetés terhére a vasúthoz vezető utat rendeztetni és kiépíteni. Ezzel kapcsolatos annak a tervnek a keresztül vite-le is, hogy az út kiszélesítessék, úgy, hogy a gyalogjárda közvetlenül az út mentén épült házak mellé helyezessék át. A kérdés megoldását azonban lényegesen hátráltatja az a körülmény, hogy a vasúti út menti árkon túl levő terület magánosok tulajdona. Benes László polgármester a múlt héten szombaton délutánra az érdekelte tulajdonosokat értekezletre hívta össze, főképp olyan czézből, hogy nem lennének-e hajlandók a szükséges területet ingyen átengedni a város tulajdonába, tekintettel arra, hogy az út rendezése és kiépítése s főképp az építendő villamos vasút által telkeik rohamos emelkedését vonja maga után, s ezzel ellenértéket nyerne az átengedendő területekért. A birtokosok egy része hajlandó lenne arra, a többség azonban kisajátítást és kártalanítást akar. Ily állapotban fog az ügyvel a folyó hó 5-ikén tartandó képviselői közgyűlés foglalkozni.

— **Deák Péter,** a jelenleg Brassóban működő szintársulat igazgatója 1898. január 1-től márczius végéig terjedő időre színelőadások tartására kért engedélyt a város tanácsától. A tanács, miután Deák Péter a színház kibérlése iránt a tulajdonos részvénységével már meggyezett, a kért engedélyt megadta.

5+5 = 55. *Deutsch Lipót* nyiregyházi kereskedő a varrógép és bicikli árulás mellett ráért töprengeni azon, hogy mi módon lehet könnyű szerrel egy kis pénz magra szert tenni. A szerencse isten asszonya nem igen szórta rá az áldást. Varrógép minden házban zakatot kettő is, bicikli pedig nem örvend valami jó névnek, ha nyiregyházi boltból, — mondják *Deutsch Lipóttól* kerül ki. Denique az üzlet lanyhán ment. Ilyen és ehhez hasonló töprenkedés közepette a m. kir. posta egy 5 frtos pénzes utalvánnyal örvendeztetni meg. Nézi hosszan, majd egy különös gondolat változtatja derült gondtelt homlokát. A m. kir. postának tenger sok pénze van, neki ellenben kevés. A m. kir. posta fizetési kötelezettségének nagy pontossággal tud eleget tenni, míg ő reá bizony gyakran irnak a türelmetlen hitelőzők. Hátha egy kis egyenlősítést lehetne csinálni a m. kir. posta, s az ő fizetési képessége között. Megsem is érzi senki. A gondolatot tett követi, s az utalvány kiállításához teljesen azonos vonásokkal az 5-ös numerus elé rajzol még egy 5-ös numerust. — Így lett 5 + 5 = 55. A megparálat papírral beállít a sokdolgu postára, és szerencsésen túl ad rajta. Telnek a napok, hetek és hónapok. Semmi hír az 5-ös számról, amely egy kissé különös módon jött a világra. El is felejtette már *Deutsch Lipót*, hogy valamikor volt neki egy 5 frtos utalványa, a melyet 55 frttal fizelt ki a posta. Hanem a m. kir. pénzügyminiszterium számvéő osztályának Argus szemé van. Körforrásában megállította a szerény utalványt. Így került *Deutsch Lipót* úr a nyiregyházi kir. törvénszék végtárgyalási termébe, a komoly bírák emelvényével szemben elhelyeztt széles, barnára festett padra. Törvényt ültek felette, mint olyan felett, a ki közökiratot hamisított. Meg is bánta már *Deutsch Lipót* nagyon, hogy megtette, vissza is fizelte utolsó krajczárig a jogtalanul felvett pénzt. Amde ez a

törvénynek nem elég, ellenben a büntetéshez elég, ha a hamisításból másra kár csak háromolhatik is. Hiába védte dr. *Bakonyi Samu* Debreczenből hosszú, szép beszéddel. A törvénszék kimondta a bűnöst, s cselekedetét 6 hónap börtön büntetéssel mondta ki egyenlőnek e hó 2-án. Felebbezett az ügyész is, *Deutsch Lipót* is. Az egyik kevesli, a másik sokalja a 180 napot.

— **Ave Mária** címvel egy hangulatteljes és végtelen bájnos novella első részét közöljük e számunk Csarnok-rovatában. Írója *Georges de Peybrune*, a francia irodalom egyik legszivesebben olvasott kitűnősége. A novellát meglepő művészi nyelvezettel egy helybeli urnő fordította le lapunk számára, akinek ígéretét bírjuk, hogy gyakrabban fölkeresni lapunkat fordításaival és eredeti dolgozataival is.

— **Körvadászat.** A nyiregyházi vadászársulat tagjai körvadászatot rendeztek vasárnap a paszabi határban. A körvadászaton 54 nyul és 5 fogoly esett zsákmánul.

— **Sötétben maradt város.** Hétfőn este 9 óra tájban váratlan meglepetés érte mindazokat, akiknek lakásába a villamos világítás be van vezetve, de azokat is, akiket a 9 órai harangzó az utcán talált. Kilencz óra előtt pár percczel a villamos izzólámpák egyszerre csak homályosodni kezdtek, s árá fénycső-vörösre változott, s néhány másodpercz alatt egészen kialudt. Hogy mennyi és minő derült jelenetekre adhatott alkalmat a fényes világítás váratlan megszűnése, arról talán kötelet tudnának elmesélni az elsőledegett „villamos körték.” Egyről nekünk is van tudomásunk. A „Korona” kávéházban egy társaság kaláberezett. — A felvevő épen kontrát kapott, de kapóra jött, mert „négyes” volt a kezében. — Diadallal jelentette ki, hogy „Négyes...!” de a „rekontrát” már a sötétben mondta ki. Az ellenfelek játéka szabatsosságának illusztrálására kell megjegyeznünk, hogy nem használták fel a beállított sötétséget, s megvárták, míg gyertyákat gyújtottak nekik, mert a villamos lámpák csak egy fél óra mulva gyultak ki ismét. — Kint a telepen azonban nem fogták fel ilyen kedélyesen a dolgot. A bajt ugyanis is okozta, hogy a gőzkazánoktól a gépekhez vezető főcső megrepedt s a gőz kiszabadult. A gépek jártak ugyan néhány másodperczig, ameddig a lendkerekek tehetetlensége hajtotta őket, ezért sötéteiték el a lámpák lassanként, de a megrepedt cső befoldozása hosszabb időt vett igénybe. A legnagyobb dicserélt illletti azonban a telepen jelen volt gépészeket, hogy a *Textorisz Gusztáv* műveze ő szakavatott vezetése mellett, aránylag olyan rövid idő, alig fél óra alatt, ismét üzemképes állapotba hozták és megindították a gépeket. Az esetben azonban meg van az a tanúsága, hogy a legjobban felszerelt és berendezett villamvilágítási üzemelet mellett is jó tartalék-gyertyákról gondoskodni.

— **Vasúti előmunkaiati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter folyó évi október hó 3-dikán 43467. szám alatt kelt rendeletével *Szericzky Odón* földbirtos, hodrogzserdahelyi lakosnak, a m. kir. államvasutak *Nyiregyháza* állomásától *Kótaj, Baj* és *Paszab* községek érintésével, *Bereczli*, esetleg a *Tisza partját* vezetendő szabványos nyomtávolságu helyi-érdeku, gőmozdonyu vasutvonalra az előmunkaiati engedélyt egy évre megadta.

— **Cyprión.** Egy pompás kiállítás, gyönyörű illusztrációkkal ékesített elbeszélés-kötelet jelent meg tegnapelőtt a könyvpiaczen. — *Cyprión* — mely név alatt *Andor József* budapesti főgymnasiausi tanár írta meg erős hivatottságra valló novelláit, — első önálló műve az. — Lapunk legközelebbi számában alkalmat veszünk magunknak az irodalmi esemény számba menő, s a karácsonyi könyvpiac egyik legtöbb figyelemmel fogadott kötetével bővebben foglalkozni. Ezuttal csak annyit jegyzünk meg, hogy a magyar belletristikusok erős girdájának ez a kiválóan érdekes tagja egyéniségének minden vonzó tu-

lajdonságával domborodik ki a kötet 19. novellájában, s zamatos magyarsága, lélektanilag finomságai és megrajzolt alakjainak gondos kidolgozása hivatva vannak arra, hogy az ország közönségének egyik kedvezővé tegyék az ifjú Cypriant. A díszesen kiállított kötet ára fűzve 2 frt, diszkötésben 2 frt 60 kr, s kapható egyelőre a szerzőnél. (Budapest, Vám-utca 11. sz.) Hogy mily elismerő rokonszenvvel fogata Cypriant kötetét a fővárosi sajtó, s hogy mennyire kedvező az írói egyéniségéről az arra hivatott körök véleménye; annak igazolásul közöljük a „Pesti Hírlap” egyik legközelebbi számában a kötetre vonatkozó ismertetést: 242 lapra terjedő kötet az újabb irodalom figyelemre-méltó terméke. Összesen 19 finomnan dolgozott elbeszélés van a kötetben. Valamennyinek a tárgya a jobb magyar életből van véve. Alakjai szépen domborodnak ki elbeszéléséből s habár erős karaktereket még nem tud kirajzolni, az, amit alakít, tulzást nélkül van és az igazság kellekeivel is föl van ruházva. — Egyike azoknak az írónak, akinek fölfogását és ízlését az u. n. „izmusok” nem rontották meg s a hazai talajon egészen meg tud maradni. — Apró művein szeretetreméltóság ömlik végig, s ott is megmarad mérsékeltnek és kiméletesnek, ahol nehéz és sötét eseményeket fest. — Művét Hegedűs László látta el csinos apró képekkel. Mi, akik a személyes barátság kötelein kívül lapunk révén is közel állunk hozzá, első önnálló kötetének megjelenése alkalmából csatlakozunk nagyszámu tisztelőihez, szerencse kívánatainkkal, s meleg üdvözlésünkkel. Lapunk mai számának tárca-rovatában a szerző engedelmével, a kötet egyik kedves, megkapó közvetlenséggel megírt novelláját közöljük mutatványul.

— **Méhészeti statisztika.** Szabolcsvármegyének méhészetének 1896. évi állapotáról közöljük a következő adatokat: 1896. év tavaszán mozgó szerkezetű kaptarokban volt 1198, közönséges kópükben 6941 méhészlád. Jelenleg van mozgó szerkezetű kaptarokban 1468, közönséges kópükben 8742 méhészlád. A méhészládok jelenlegi összes száma 10210. 1895. évben termeltetett 66990 mm. 1896. évben termeltetett 44740 métermázsza méz. Az összes méz értéke, métermázsáját 30 frttal számítva 1895-ik évben 20097 frt, 1896-ik évben 13422 frt. Viasz nyeretett 1895. évben 6333 kiló, 1896. évben 2083 frt. A viasznak értéke kilogrammját 1 frttal számítva 1895. évben 6333 frt, 1896. évben 2083 frt. Az 1896. évi összes méhtermékek értéke 15505 frt.

— **Haladunk**, még pedig nem is gőz, hanem villanyerővel. Egyelőre ugyan csak még a világítás terén. Ezen a téren azonban már ott tartunk, hogy a borbély-műhelyek is kezdik kiküszöbölni a füstölő s nem is legjobb világítást szolgáltató petróleum-lámpákat. Legújabbán *Major István* városházai terén borbély és fodrász üzletében szorították ki a petróleum-lámpákat a villamos körték.

— **A Magyar Nép Multja és Jelene.** Ez a című annak a nagy két kötetes munkának, melyet Benedek Elek a magyar népszabadság, a jobbjóság felszabadulásának közelébe ötven éves fordulójára írt s melynek első füzetet e héten hagyta el a sajtót. A negyedrét alakú, erős papírosra nyomott könyv első füzetet a nagy melegséggel megírt Bevezetés után, melyben az egész munka érdekes tervezetét olvassuk három fejezetet tartalmaz. Az elsőben a honfoglaló magyar életét rajzolja meg az író, a másodikban (Szabadok és nem szabadok) a különböző rendek és osztályok alakulását ismerteti s úgy tré át a Kereszt és a bálványküzdelmének eleven, drámai rajzára. Benedek, ki csak most fejezte be nagy ötkötetes munkáját, a magyar nép ezerévi meseállítását, e könyvében a föld népének történetét, a nemességgel való viszonyát s a felszabadulásért való erős küzdelmeit írja meg, mely küzdelmek közt különösen a Dózsa, a Péro-féle, meg a Hora és Kioska-lázadás igen érdekesek. Az első kötet 48-ig halad, mikor a népből nemzet

lesz, s midőn a nemesség nem csak a jogokat osztja meg a néppel, de részt vesz a közterhekben is. A második kötet a ma élő nép élet minden jelentősebb mozzanatát felölelve a bölesőtől a sirig. A most megjelent első füzet után méltó érdeklődéssel várjuk a folytatás megjelenését. Ebben a füzetben számos igen sikerült illusztráció idézi vissza a magyar nép ezer év előtti életmódját, s csatolva van hozzá két hatásos műmelléklet is, az egyik (A szerzetesek szántani tanítják a népet) a magyar történelem első korából meríti tárgyát, a másik egy szép színes kép. Dudits Andor festménye után, egy megkapó jelenet: II Rákóczy Ferencz búcsuja a néptől. A Magyar Nép Multja és Jelene füzetét két hetenkint jelennek meg, összesen 10 füzetben. Egy-egy füzet ára 30 kr. A nagyérdékű s kiválóan időszzerű munka megrendelhető a kiadó Athenaeumnál és minden könyves boltban.

CSARNOK.

Ave Mária!

Georges de Peyrebrune.

Marie Louise de Valenciel grófnő lassan halad le a széles perron lépésén, mely az egész kastély homlokzatát körülveszi. A nap lemenőben van s a látóhatár bíbor fénye megvilágítja a távol mezők erelt kalászeit.

A grófnő feketébe van öltözve, mint egy özvegyasszony; szőke hajára egy hosszú fekete selyem mantillt dobott, mely elborítja vállait s egész alakját; olyan mint egy királyi hercegnő, yalog járva Madrid utcáin a Nagypéntek szent napján. De imakönyve nincs nála. Összetett kezeit kebiére szorította mintha egy szárnyaival tehetetlenül vergődő sebzett madárkat rejtegetne ott.

S valóban mélyen megsebezve bűszke s ártatlan szívében, a grófnő hasztalanul igyekszik csillapítani e halálra szánt szívnek kínos dobogását.

S lassan, lassan közeledik egy hosszú platán-alléhoz, mely a lemenő nap bíbor sugaraiban fürdőve egy templomhoz vezet, — mely hajdan kegyuri kápolna, — ma a közáhitatnak szolgál.

A magány, mely az alkonyat beálltával körülveszi őt, lassan, csöndes, csillapító melancholiát ébreszt benne.

Halkan utójoga:

— Mindenek vége! . . .

S e mérhetetlen kétségbeesés még nem ért húsz tavaszt!

Az utat, melyet így követ — majdnem mindennap s ugyanazon órában — keresztutjának nevezi. Pedig ez út nem fájdalom emlékeket juttatott eszébe! Sőt inkább szent gyönyörökre emlékeztette őt. De mily kegyetlen az elmult gyönyörök emléke, ha szenvedés közt emléksződni reáuk! Nem lenne sokkal jobb elfeledni őket?

De ha valaki Marie-Louisenek a feledést tanácsolná, naiv csodálkozással felelne:

— De hát mire tudnék egyébre gondolni?

Vagy pedig azt mondaná:

— Ha vége az aratásnak, jön egy serény munkánál, ki gondosan összeszedgeti a letarolt barázdák ritka kalászeit. Én is bejárom multam, ifjúságom letarolt mezejét s emlékeim arany-kalászeitain romjaiból nehéz de kedves kévét kötök s viselem-viselem szívemben örökre.

S leginkább ez a platán-allé volt az, mely — örökös emlékeiben elmerülve, lépten-nyomon megakasztotta lassu s habozó lépéseit. Itt magas boltozata alatt ez óriási, hatalmas s a szellőtől mégis megingó koronájú, százados fákna melyek úgy hejoltak egymáshoz, mintha együtt akarnák kifürkészni az út homokjában száradotagon keresztül az emberek lépéseinek hyeroglifáit, s melyek ringó ágaiat ölelő karokként áldásra terjesztették ki fölötté, itt haladt el Marie Louise, előbb mint mátká, aztán mint asszony a szerelem édes, ölelő karjain.

Tizenhat éves volt, mikor de Valenciel Róbert gróf — csak egy találmára — szomszédasság révén látogatást téve, először megpillantotta a bájoló eszményien karesu lánykát, angyalian mosolyogva leomló hajának arany palástja alatt.

Rögtön beleszeretett — az ellentét révén — ez imádandó ártatlanságba. Eszét vesztetten bámulta, mialatt önmagán is csudálkozott, igen „fin de siècle”-nek tartván magát, hogy ő a galantéria minden ágában jártas clubman, a modern, elegáns és blasirt világi most egy naiv kis növénydekleánynak udvarol, ki csak madarairól, virágairól s imádságairól tudott beszélni s Szent Ágnes modorában adta a megrendítő eseményt tudtára, hogy „a kis czicza meghalt!”

A könnyezésig kacagott rajta s extasisba jött. Hát e szerint volt még e világban egy jövendő feleség, kinek nem voltak oklevelei, semmi „magasabb” tanfolyamot nem végzett, egyik olyan nőképző intézethez sem tartozott, honnan orvosok s ügyvédnök kerülnek ki; egy feleségnek való, ki csak varni s imádkozni tudott, ki a világból s az életből mit sem ismert, ki tudás nélkül, istenien csukott szemekkel, eszményien szűzies lélekkel fog házasságra lépni!

Megkérte kezét az ősz urnától, ki e rejtett vidéki kastélyban óva, féltve nevelte föl ez alvó erdők szepet s megkapta azt.

Itt jobbra, a harmadik platán alatt tudatta vele Róbert, hogy eljegyezte őt.

S Marie Louise jól emlékezett hogy örömeiben ugrálva s tapsolva kiáltá:

— Mily boldogság! Mindennap együtt játszhatunk bujósít!

S amaz azt merre rá mondani:

— A házasság még más örömeiket is tartalmaz.

— Ah! Annál jobb, felelt Marie Louise. Ha maga tud még olyan játékokat is, melyeket én nem ismerek, hát majd megtanít rájuk.

Es megígérte neki hogy megtanítja.

Pár napra később pipéről, toleitetekről beszélgetve, erre a kópadra ültek hogy kényelmesebben vitatkozhassanak, mert Róbert bámulatos szakavatottságot áruolt el a női öltözék legtitkosabb részleteiben is és olyan modorban beszélt róla, mintha egy kathedrán tartana előadást e kitűnő, ritka s még közönségesse nem vált tudományból. E pillanatban bámulatra méltó kisármítással a décolletage tulajdonképpeni határait jelölte meg. A szív-alaku, a szűziesen gömbölyű, vagy a merész négyszögletű kivágást kell-e elfogadni? Fontos kérdés, melytől gyakran függ egy divatos hölgy jó hírneve. S aggodalmasan vizsgálta menyasszonya légiesen gyöngéd természetét, melyre e perczen még az arkangyalok tunikája volt méltó csupán.

De menyasszonya rögtöní tanácsot kévelt első soíreé toleíteje számára. Akkor lassan, kissé reszkető ujjá hegyével megérintette Róbert gyöngéden a szőke lányka keblén a feltűzött kőtenyke fodrait egészen magasban, balról majdnem a szív közelében. S bár milyen könnyed volt is, ez érintés megrezskeltette a gyermekleányt, mint körülöltött a fák lombjait a szellő fuvallata. Róbert halványan távolodott el tőle, s sokáig maradtak így, szótlanul, egymásra sem tekintve, ugyanazon pirral arcaikon.

De Valenciel grófnő most elérte a hosszú platán-allé középet; hirtelen megállott s szorosabban vonla maga körül össze fekete mantillját, mintha a remegéstől akart volna védekezni, mely egész valóját elfogta. De a könyök vihara kitörésre készen vonult összeszorult szívéből hosszú, selymes pillái alá, melyek még büszkén ellentállni iparkodtak. Ah, a paradicsom s szöglételek, ez orgona és vadrózsa csoportozat halványlila, fehér és rózsaszín virágszirmai, mily illatos özönnel borítottak egymáshoz simuló fejeiket, tavasszal

az esküvő ragyogó napján, mikor Róbert ide vezette őt, hogy itt a világot elrejtve, még főhéheren mennyasszonyi ruhájában, homlokára lehelje gyöngéden a férj első, megszentelt csókját!

És ő, ki nem értette miért reszket az ifju, miért nézi őt, mintegy extázisban könyekkel szemében, naivan kérdezé:

— Fizik Ön barátom, vagy talán bánatot okoztam önnek?

Es a gróf, kit ennyi ártatlanság talán már a végsőkre vitt, kissé magán kívül kiáltott:

— De hát nem látja, mennyire szeretem, s hogy szerelmemben meghalok? . . .

— Ah! felelte ő gyorsan, hiszen ha az ember meghal, ha oly nagyon szeret, akkor én mihamar halott leszek. . . .

De azért sem egyik, sem másik nem halt meg az isteni boldogságtól, mely olyan volt, mint egy csodaszép álom; — egy álom, melyből, fájdalom, föl kell ébrednünk! És addig, míg itt maradtak e csöndes kastélyban, jól elrejtve mint egy puha fészekben, nem is zavarta semmi tökéletes boldogságot. Igaz, hogy a kis asszonyka néha azt gondolta hogy valami bizarr planetán él ellentétben a földi létezés minden szokásával, de grációzan vetette magát alá ez átváltozás titkos követelményeinek. Mialatt Róbert, nem szokva meg az égiekkel való társalást eddig, most minden igyekezetét arra fordította, hogy olyan jól viselje magát mint ezt az angyalok valószínűleg teszik, ha már egyszer oly szerencsés volt, hogy egy, a dicsőséges ég egyik angyalseregéhez tartozó kis teremtet vegyen nőül, ki valószínűleg véletlenül a mennyei sphaerák megrendülése folytán jutott a földre.

* * *

Igy aztán, kölcsönös engedményeket téve egymásnak, tökéletes egységben, szíveik, s lelkeik teljes harmóniájában éltek együtt.

Együtt olvasta Róberttel a költőket s regényírókat; Róbert együtt térdelt vele az ódon kis templomban s imádkozott.

S együtt mentek végig a hosszú allean minden este, mint most, ezen órában, mikor a nap lemegy s elárastja a közel s távol mezőket égő sugarainak bitorával.

A férfi volt az, ki minden lépésnél megállította, hogy átélelje, féltve, vigyázva s mérgis mohón, hogy csókjával borítsa egész arcát, kezdve a szöke, gondör fűrtökön, mikor beléptek az alléba, hogy kilépve belőle, a picziny, pünköszt, rózsabimbóhoz hasonló ajkon végezze be.

S az asszony volt, ki a kápolna elé vezette azon pillanatban, midőn az est harang melábusan zugta az angyali üdvözet ájtatos refrainjét.

Mert akkorára már együtt álltak meg a nagy nyitolt terasse előtt, tetején a kápolnával, hol a pap leszállva az oltár lépcsőin, egyenesen megáldhatja a mezők érett kalászeit.

Es ők is megáldva, mozdulatlanul, gondolatban egyesültek a mező szorgalmas munkásaival, kik felvezakították nehéz munkájukat, hogy durva kezeiket összetéve, mély áhitattal, majdnem ünneplésben lehajtott fejjel hallgassák az Angelus melábusan, édesen csengő harangszavát. De a profán Róbert az angyali imába új variációt csempészett be. Minden csemetésnél mélyen meghajította térdét Marie Louise előtt s ájtatosan mormolta:

— Ave Mária!

S azután, mint a hívó egy szent ereklyét, úgy érintette meg a szöke hajfonat egy elszabadult fűrtjét, s áhitattal ajkaihoz emelte. A második verszetnél a kezét csókolta meg; a harmadiknál — hasonlíthatlan buzgósággal imáját az ajkon végezte be — míg Marie Louise megbotránkozva hallgattott.

De azután nagyon jól kimagyarázta magát s buzgó áhitattal még háromszor elmondta: Ave Mária, Ave Mária, Ave. . . .
(Vége következik.)

Különlélek.

Sziámi adókönyvek. Ettől az excentrikus, de ambiciózus bírodalomtól persze nem lehet rovátkolt papirosra nyomott, európai fajta adókönyveket kívánni. Hozzá méltóan valami eredetit, valami excentrikusat. — Hogy a kinaik bevándorlását elősegítsék, mindenféle kedvezményeket ad nekik a kormány, mindenekelőtt persze adóelengedést, csak éppen körülbelül 12 frankot kell illetékekben fizetniük. A Párisban járó Csulalong-korn maga beszélte ezt és ez alkalomból említette az ő eredeti adókönyvecskéiket is. Annak a karjára ugyanis, aki lefizette az adóját, a könyökénél egy erős szálát kötnek, amelynek a két vége egymásra van gummival erősítve. Egy egész esztendeig hordozza ezt magával a pontos adófizető, hogy így derék állampolgár voltát bárki is láthassa, az év letelével kap egy új szálát a könyökére, ha tudniillik lefizette megint az adót.

Előkelő babonások. Egy trancia ujságban megjelent közlemény egy szerez példát sorol fel, amelyek a mellett bizonyítanak, hogy a legmagasabb körök sem szabadulhatnak meg a babonától. — Josephine császárnának még gyermekkorában megjósolták Martinique szigetén, hogy a Napoleon-ház nem sokáig fog uralkodni. Utódjának, Eugenia császárnának ugyanezt jósolta egy cigányasszony, amikor még egyike volt Európa legszebb asszonyainak. — Az angol királynő szereti a kártyavetést. Nagyon meg volt elégedve, amikor a minap azt jósolták neki, hogy 1911-ben fog őseihez térni. A connaughti hercegnőnek mondtott jósolt, hogy Patrik-napján születik második leánya, annakidején beteljesedett, azért a hercegnőt Patricziának hívják. Battenberg Henrik herceg feleségének, Beatrix angol hercegnőnek leánykorában ezt jósolták.

Az, akit szeretsz, sohasem lesz a tied, messze földön fog elpusztulni, valamint az is, akinek feleséged leszel.

Közudomásu, hogy úgy Napoleon Lulu herceg, aki a királykisasszonynak első szerelme volt, valamint Battenberg Henrik herceg is Afrikában halt meg. Az angol királyi család tagjai a hétfőt tartják szerencsétlen napnak. A velszi herceg, noha szenvedélyes kártyás, hétfőn sohasem játszik. — A veje, Károly dán herceg, szellemidőző és testvérével, Lujza schamburg-lippe hercegnővel azt állítja, hogy láttak már szellemeket. — Klementina belga hercegnő egyszer azt állmodta, hogy a poklok mélyesége fenekére került. Ez az álom tartotta vissza attól, hogy az olasz trónörökös hitvese legyen. Az oldenburgi hercegi palotáról az a monda kering, hogy valami átok révén, minden örvedetes családi esemény alkalmával számtalan generáción át az anya vagy a kis herceg meghal. Az apró hercegnőket nem suttotta az átok, mert új rezidenciát építettek. Három héttel ezelőtt született meg ebben az új palotában a trónörökös. Se neki, se az anyjának nincs baja. Natália sohasem hord keleti gyöngyöt, mert azt hiszi, hogy szomorúság jár vele. Milán király pénteken nem kezd semmit sem s ha vén asszonynyal találkozik, visszafordul. A rouletten sohasem tesz a vörösre, hanem csak a feketére.

Elégheletlen fa. Amerikában megoldották azt a fontos problémát, hogy kell a fát teljesen tűzmentessé tenni. Az ilyen módon kikészített fa egyelőre nagyon drága, de remélik, hogy az impregnálás mai ára, mely négyzetméterenkint, hüvelykvastagságu deszkánál 1 frt 20 kr, a nagyban előállításnál tetemesen leszállítható lesz. A kísérletek, melyeket az elégheletlen fával tettek, fénysen beváltak. Az e célra épített kis ház

teljesen felőráig volt kitéve a körülötte lobogó hatalmas tűznek, anélkül, hogy gyenge pörkölési nyomokon kívül egyéb kárt szenvedett volna. És mialatt kívül a hatalmas láng égett, a házacska belsejében a hőmérsék alig változott.

A modern japán nő maholnap teljesen eleurópaiasodik. Ez első sorban a mikádo érdeme, aki mindent megtesz, hogy országát a modern kultúra színvonalára emelje. Így legutóbb eltöltötte a japán császár azt, hogy a hölgyek szemöldökeiket, mint az eddig a gésák honában szokásos volt, leberetválják és fogaikat kifessék. Aztán ezentúl az ezüstlakodalom is megünneplik Japánban, annyival is inkább, mert a mikádo maga járt elől a jőpéldával. Fusaka császárné különben sohasem volt alárendelt helyzetben, megosztja császári férjével a trónt és ennek minden fontosabb ügyben szívesen meghallgatott tanácsadója. Az asztalnál a főhelyen ül a császárné; ez oly megtiszteltetés, amiben eddig egy előde se részesült, mindenféle sportot űz, lovagol, tornászik, sőt elhatározta, hogy legközelebb megtanul kerékpározni.

Bájos férfihangok. Magasabb régiókban, hol a levegő oxigéntartalma nagyobb, a férfiak hangja is gyöngéd, nőies, magas fekvésű. Azok közt, kik az Andesek sziklás hegyein, 10—14 ezer lábnyi magasságban élnek, nagyon sok az olyan férfi, kinek a hangja teljesen nőies, a nők pedig gyermekhangon beszélnek, éles és monoton hangon énekelnek. Az ausztrália benszülöttek és az afrikai bushmannok egy részének pedig nagyon gyöngé a beszélő organuma, de hangjuk olyan éles, hogy nagy távolságokra is elhallatszik.

Az álmatlanság ellen. Dr Learned-Northampton angol orvos, ki egy lórol történt lebukás következtében nagyfokú álmatlanságban szenvedett, mindent megpróbált, hogy ezt a kínos állapotot elűzze. A patikaszereket igénybe se vette, hanem mindjárt a természetes gyógyszerközközkhöz folyamodott, próbálkozott hideg és meleg vízzel, dörzsöléssel, diéta változtatással, testgyakorlatokkal, játékkal és más félekkel, de egyik mód se használt, míg végre azt próbálta meg, hogy az idegek és izmok rendszeres megfeszítésével idézze elő azt a kimerültséget, melyre az álomnak be kell következnie. Az angol orvos ezt következéleg érte el: Háton fekvé erős nyújtózkodással igyekezett testével az ágy alsó és felső végét elérni. E testmozgás következtében sok olyan izom került működésbe, melyek nappal nem dolgoztak. Aztán a fejét emelte föl, mintegy hüvelyknőyre, ami szintén igen nagy megerőteltéssel járt. A lélegzéstételt lassabbá és mélyebbé tette. Tizenhat belégzés helyett percenkint 6—8 belégzést végezt, számálva az egyes lélegzéstételeket, amittől a feje olyan nehéz lett, hogy nem tudta többé föntartani. Dr. Learned azt ajánlja, hogy ilyenkor az ember nyugtassa le a fejét és várja be az álmat, ami ha ekkor is elmaradna, emelje föl jobb lábát, nyujtsa ki azt is erősen és folytassa a lassu lélegzéstételt. Ha ez se használ, a bal lábra kerül a sor. Ez az eljárás addig szabályozza a respirációt, míg az teljesen rendes medrébe tér és a várva várt álvas elkövetkezik. Az angol orvos ezt az egyszerű és természetes módot, melyet mindenki a maga testi erejéhez mérhet, melegen ajánlja mindazoknak, kik izgatott foglalkozásuk, a nappal hajszája és bosszúságai vagy egyéb szellemi vagy lelki erőfeszítések miatt éjjel aludni nem tudnak.

Kenyér és dohány. A rohamos fejlődés processzus amin a világ ma keresztülmegy s amely a fenyűzést szükségessé teszi, a szükségést ellenben nélkülözhetővé: a kenyér pozícióját is megrendítette. Azelőtt a kenyér volt a megelhetés alfája, a főtápláléka minden embernek, de különösen a szegénynek. Akkor volt még értelme, ha valaki a mindennapi kenyéréért imádkozott. Ma már tulha-

ladott ez az álláspont. A kenyér még csak éppen hogy vezet az életszükségletek sorában amelyeket az illetők eköltött pénz összege szerint osztályoz a statisztika. És mi követi öt nyomon, a sarkában, po'om 11 millióval kevesebb pénzt emésztvén föl? A kalás talán? Nem, hiszem: ez örvendetes volna. Nem. A dohány. Amint egy angol statisztika kiszámította, az egyesület királyságok területén 1895-ben 825 millió frank ára kenyeret (lisztet) fogyasztottak és 814 milliót költöttek el dohányra. A fenyűzési czikk tehát havatovább lebirja a legfontosabb életszükségletet. Nemzetgazdászok figyelmebe ajánlható ez a dolog. Eredeti különben az, hogy míg egy angolra átlag 680 gramm dohány jut, addig egy francziára 933 gramm. De ez az utóbbi aztán megfelelőleg sokkal több kenyeret is eszik.

Beszélő majmok. A híres majom-tanár (a csufneve ez) Garner kiadta most utleírását, amelyben beszámol mindazon megfigyeléseiről, amelyeket a majmok beszédje körül alkalmá volt tenni. Azt meg kell adni neki, hogy ritka alapszággal látott hozzá ehhez a dologhoz, mert hónapokon keresztül ott lakott egy zöldre festett, aczéldrótköböl összerótt kretreczben, a vadon kellős közepén. Volt ott a kretreczben minden elképzelhető eszköz: villamos lámpa, fényképező készülék, fonográf, s ami a legfőbb, egy cimpánz kölyök. Garner addig fáradozott ezzel az állattal, amíg végre is rávette, hogy néhány emberi szót ki tudjon mondani, sőt ami több: meg is értse azokat. Csupa egytagu szó volt ez, s a kezégyében lévő szükségeseket látta eszközök nevei. A tanulekony majom hamarosan jobblétre szenderült, s a tanár akkor egy másik, öt-éves cimpánzban folytatta a megfigyeléseit. Ott élt ez a majom egy néger faluban, egészen fiatal kora óta a pyerekkel játszott, s szinte a társuakká lett ezalatt. Versenyt futott velök, kiabált ha azok kiabáltak, s egy asztalnál éttek, ha szabad ugyan asztalról szólni arrafelé. Amikor az amerikai Garnert szokatlan öltözetben először látta, csak úgy megbámulta, mint a négerék maguk. Garner a majom közeledtére olyanféle hangot hallatott, mint aminővel a cimpánzok szölogatják egymást és ime az állat megtevesztve bátran hozzásimult, sőt csakhamar jó barátságba keveredtek. Ritka értelmes cimpánz volt ez a példány, aki értette a négerék beszédjét némiképpen. Ha a gazdája ráparancsolt, hogy a tők-kebakjába vizet hozzon, megetette, elküldte aztán az erdőbe galyakért és a cimpánz fát is hozott.

Termény-üzlet.

A múlt hét közepén kellemesebb hangulat, vagyis számokban beszélve „majdnem” 5 krajczár áremelkedéssel indult meg az üzlet, lassan haladva szombatig, az előző szombattal szemben 20 krt tett buzában az emelkedés. E héten meg csak 2 üzleti nap volt, hétfőn zárva volt a tőzsde és mindennap 5—5 krral emelkedett ismét a buza ára úgy hogy ma már igen barátságos hang uralkodik az üzletben, a vételekvd megjött, a leszállított üzemen dolgozó malmok szivesebben vásárolnak ma buzát, mint hetekkel ez előtt a mikor majdnem kétannyi szükségletök volt mint ma.

Nagy elégtételre szolgát a malmok intézőinek, ezuttal számokban — szóval eszálhatatlan igazsággal — agráriusok azon feltévése ellen, hogy a helyes üzlet politikába beleillő malom üzem megszorítása nem jár karöltve a búzaárának hanyatlásával, sőt ellenkezőleg — a bizonyosabbá vált elhelyezhetése a lisztnek, különösen (most a mikor kisebb a gyártás s ennek nagy része bel-földi fogyasztás alá jut bár mennyire is különösnek látszik ezuttal határozottan hozzá járul a búza-üzlet meglentéséhez.

Ha az előbb mondottakat bizonyítani kellene, alig lehetnék közelebb fekvő bizonyítékok, mintha rámutatunk a rozs ár fejlődésére. — Ezen czikket az üzem leszállítás

nem tángálja rozs irányban, sőt azt kellene feltenni, hogy miután kevesebb buza lesz megörve, a rozs fogyasztás lesz nagyobb, ezért aztán a rozs árának is emelkedni kell, s még is azt látjuk, hogy a rozs ára már teljes 2 hónapja vajudik, az ez idén elért legmagasabb árfolyam alatt 50—60 krral. A közepen alól maradt termés daczára, a kereskedelmi raktárakban több rozs van ez idén készleten, mint a legjobb termés idején, rozs üzlet csak olvétve s akkor is csak kis mennyiségben jön létre, a jégzett árak névlegesek. — Helyi piacunkon az üzlet a mérvadó budapesti tőzsde fellogása s annak utmutatása után indult, buzában nap-nap mellett pár krajczárral magasabb áronkon folyton élénk volt a kereslet, rozsban alig volt üzlet, árpa még olcsóbb, mint az előző héten.

Jegyzéseink.

Buza	11.50	11.70.
Rozs	7.65	7.75.
Zab	5.40	5.60.
Arpa	6.10	6.20.
Tengeri (ó)	4.90	5.—.

Szerkesztői üzenetek.

— „Késő megbáná.” Themáját nagyoi sokan feldolgozták már. Kiv it a hatvanas és hetvenes évek író. Újbóli feldolgozása a mai o vasó közönség előtt le feljebb valamú új fordulat mell től volna érdekes. Ennek hiányában — legnagyobb sajnálatunkra — mellőznünk kell ett.

— **Gondolatolvasó.** Nem értjük. Kiváncsi. Engedje meg, hogy titokban tartuk. Különben is mi érdeke volna azt tudni?

— **M. R.** Talán már legközelebb sorra kerül.

Az orosi-út mentén
levő tanyámon ezirka
100 öl tavalyi vágásu
ölbe rakott
ákácza
10 frtjával ott helyben
eladó.

Burger Pál.

(13—2—2)

463./1897. V. sz.

Árverési hirdmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében közhírré teszi, hogy a nyiregyházi kir. törvényszék 2805.95. P. sz. végzése által, Bauer Zsigmond nyirbátori lakos végrehajtató javára, Gräser Gyula nyirmadai lakos ellen. 125 forint tőke, ennek 1895. január 2-tól számítandó 6% kamatai és 73 ft 76 kr. per és végrehajtási költség, egy a jelen árverési hirdmény és hirlapi hirdetési díj követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróg le- és felülfoglalt és 668 forintra becsült házi-butórok, zongora, szekér, sertések sbból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Az időközben fizetett 115 forint beszámíttatni fog.

Mely árverésnek a 4437/97. P. sz. kiküldetést tartalmazó végzés folytán a helyszínen vagyis Nyir-Madán a közösgézésnél esetleg alperes lakásán leendő eszközésére 1897. évi november hó 8-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t. cz. 107. és 108. § értelmében a legtovább ígérőnek készpénz fizetés mellett, becsáron alól is elfognak adatni.

Nyir-Bátorban, 1897. évi október 25.

Papp Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

(21—1—1)

Kiadó bolthelyiség.

Szopkó Alfréd pazonyi-utczai 3-dik számú hazában, a Wirtschafter Ármin úr által bérben birt kettős bolthelyiség 1898. év ápril 24-étől bérbe adó. Értekezhetni a tulajdonosnál. (2—2)

3733/1897. P.

Árverési hirdmény.

Alólírott kiküldött írrok az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezenell közhírré teszi, hogy a budapesti V. ker. kir. járásbíróság 93589.96. P. számú végzése által, Frommer A. Hermann utóda czég végrehajtató javára, Mandel Béni ellen, 117 ft 70 kr. tőke, ennek 1895. év ápril hó 9-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 84 forint 80 kr. perköltségek követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírógilag lefoglalt és 600 írtra becsült 4 darab ökör és 2 drb loból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 3733./1897. P. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis az Aba pusztán alperes tanyáján leendő eszközésére 1897-ik év november hó 9-ik napjának délután 2 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezenell oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. § értelmében a legtovább ígérőnek becsáron alól is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kállón, 1897. évi október hó 16-ik napján.

Benedek Lajos,
kir. bíróági írrok.

20—1—1

Hirdmény.

Van szerencsés a helybeli és vidéki közönség becses figyelmét felhívni, a 12 év óta fennálló, városház-téri, Stern Emánuel fia ur hazában, a nagy tőzsde mellett levő, most legújabbban a modern kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelő, s minden kigondolható kényelemmel berendezett

borbély- és fodrász-üzletemre,

hol a nagyérdemű közönség a legnagyobb figyelemmel és előzékenységgel lesz kiszolgálva.

Most, midőn alkalmat veszek magamnak az eddig irányomban tanusított jóakarát s pártfogás megköszönésére, egyszersmind kikérem... azt továbbra is magam részére, s maradok kiváló tisztelettel

Mohr József,

borbély és fodrász.

(17—3—2)

Mindennemű nyomtatványok: folyóiratok, eljegyzési kártyák és minden e szakba vágó munkákat a legpontosabban és gyorsan készit

JÓBA ELEK
könyvnyomdája és könyvkötészet
NYIREGYHÁZAN.
Iskola-utóza 8. szám (Jánoszy-féle ház).

Minden a könyvkötészetbe vágó munkát: bőr és díszkötésben, a legszebb kiállításban gyorsan és pontosan eszközöltetnek.